

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ, τεύχος 1856, Δεκέμβριος 2012

ΚΡΙΤΙΚΗ του Δημήτρη Τσατσούλη

Θέατρο σε «κατάληψη»

Ομάδα Nona Melancholia και Ομάδα MAG, Οι κότες και οι ψύλλοι.

Σκηνοθεσία: Βασίλης Νούλας, Θέατρο Εμπρός - Επάνω Χώρος,

24-27 και 31 Μαΐου, 1-3 Ιουνίου 2012

Μια ακόμη συνεργασία ομάδων της Κίνησης Μαβίλη κράτησε ενεργό το θέατρο Εμπρός μέχρι τις αρχές του καλοκαιριού. Πρόκειται για μια περφόρμανς για την επιθυμία και τη ματαιώση βασισμένη στα πεζογραφήματα «Οι κότες» και «Οι ψύλλοι» του Γιώργου Ιωάννου από τη συλλογή του *Για ένα φιλότιμο* του 1964 όπως μας πληροφορεί το λιτό πρόγραμμα της παράστασης το οποίο όμως μας δίνει και τα εν λόγω κείμενα.

Η Ομάδα Nona Melancholia στηρίζει συστηματικά τις παραστάσεις της σε κείμενα λογοτεχνικά (Πεντζίκης), φιλοσοφικά (Ντεκάρτ, Μπένγιαμιν), ψυχολογικά (Φρόυντ), τα οποία ακούγονται ολόκληρα από έναν ή πολλούς αφηγητές. Στην προκειμένη περίπτωση, έξι άτομα ερμηνεύουν τον λόγο του Ιωάννου, έναν λόγο λιτό, σχεδόν περιγραφικό, που κρύβει μέσα του την ανατροπή, τον κοινωνικό σαρκασμό, το σκωπτικό χιούμορ. Οι ηθοποιοί-περφόμερ της παράστασης ερμηνεύουν το κείμενο αλλά παράλληλα δρουν σε σχέση ή σε αντίθεση με αυτό, ταυτιζόμενοι με τις «Κότες» του τίτλου ή μεταφερόμενοι στο χώρο του σχολιασμού του αφηγητή, δημιουργούν σκηνικές εικόνες με κίνηση και μιμική προσώπου, παραγλωσσικά σημεία που συνοδεύουν τις λέξεις: εικονοποιούν το νόημα και όχι την αφήγηση. Στο δεύτερο διήγημα, τους «Ψύλλους», η σκηνική εικόνα δηλώνει εξ αρχής το βαθύτερο κοινωνικό σχόλιο του συγγραφέα που σαρκάζει, με αφορμή τις προτιμήσεις των φύλλων: «Ποτέ μου δεν έχω ακούσει άντρα γεροδεμένο να παραπονιέται για τσιμπήματα ψύλλων [...] Προτιμούν πολύ τις γυναίκες[...] Από τους άντρες παραπονιούνται πολύ οι άψητοι και οι μαλακοί». Για να καταλήξει πιο κάτω: «Εντούτοις, νομίζω ότι μπορεί κανείς να κρίνει βασικά έναν άντρα, έχοντας πληροφορίες μόνο γι' αυτό», εννοώντας φυσικά τις ερωτικές του προτιμήσεις. Άρα, οι ψύλλοι επιτελούν κοινωνικό έργο αποκαλύπτοντάς μας ακόμη και αυτά που δεν φαίνονται. Μπορεί να μην τσιμπούν τους χωριάτες αλλά εδώ η κοινωνική αυτή λειτουργία δεν είναι απαραίτητη μια και σε κλειστή κοινωνία όλοι ξέρουν τι είναι ο καθένας. Τέλος,

σημειώνει ότι τα αράπικα σινεμά είναι γεμάτα ψύλλους και οδηγείται στη διαπίστωση ότι τελικά τους έτρεφαν μεν κάποιοι αραπάδες αλλά κυρίως οι Ευρωπαίοι. Και ολοκληρώνει εκφράζοντας το θαυμασμό του για τον αγώνα που κάνει η φύση για να μας δείξει κάποιες αλήθειες. Σάτιρα κοφτερή που επί σκηνής εκφέρεται από ένα γκρουπαρισμένο σύνολο ηθοποιών, ντυμένων με κοστούμια εποχής ή παρενδεδυμένους, άντρες ή γυναίκες ομοιόμορφοι, θύματα ψύλλων, αναδεικνύοντας εξ αρχής αυτό που θα αποτελέσει το τελικό συμπέρασμα του κειμένου. Σε όλο το διάστημα, από μια πόρτα, μισο-φαίνεται ένας αποκοιμισμένος ημίγυμνος νεαρός άντρας (Γιώργος Τσάμης) σε ένα κρεβάτι ο οποίος προς το τέλος, νυσταλέος, θα σηκωθεί για να πλυθεί διασχίζοντας τη σκηνή, ανίδεος για τα τεκταινόμενα και δημιουργώντας την έντονη περιέργεια του μασκαρεμένου θιάσου με την αλλότητά του. Το φυσιολογικό συνιστά τελικά την ετερότητα, την περιέργεια και, γιατί όχι, το γεγονός ότι κοιμόταν ημίγυμνος όλη αυτή την ώρα δίχως ενοχλήσεις ψύλλων τον καθιστά ενδιαφέρουσα περίπτωση. Η δύο Ομάδες διέθεσαν στην παράσταση το καλύτερο δυναμικό από υποκριτικής άποψης. Άψογη η κινησιολογία των τριών γυναικών, της Ράνιας Κελαϊδίτη, της Άννας Τζάκου, της Δέσποινας Χατζηπαυλίδου. Για άλλη μια φορά ο Κώστας Κουτσολέλος έδωσε άλλη υπόσταση στους ρόλους με την αποστασιοποιημένη εκφορά, τη μιμιμαλιστική κινησιολογία, τον υπόγειο σαρκασμό. Ο Σωτήρης Τσακομίδης, έχοντας παίζει πολλούς επιτυχείς ρόλους στο ελεύθερο θέατρο αλλά και στο Εθνικό, εδώ δίνει το προσωπικό του ρεσιτάλ, ειδικά όταν εκτελεί α λα καπέλα το τραγούδι του τέλους. Είναι γεγονός ότι η θεατρική περφόρμανς, για να έχει ουσιαστικά αποτελέσματα, χρειάζεται πρώτιστα καλλιεργημένους, καλοδουλεμένους κινησιακά αλλά και φωνητικά ηθοποιούς. Χωρίς αυτούς, γίνεται ερασιτεχνικό παιχνίδι, κάτι που πολλοί νεανικοί θίασοι δεν έχουν συνειδητοποιήσει. Η Ομάδα Nova Melancholia είναι από εκείνες που στηρίζει τις παραστάσεις της σε γερή υποκριτική και αυτό είναι από τους λόγους που ξεχωρίζει. Επιπλέον, ο Βασίλης Νούλας γνωρίζει να μεταδίδει το όραμά του, να διδάσκει στους ηθοποιούς του όσα είναι αναγκαία για την επιτέλεσή του αλλά ταυτόχρονα αφήνοντάς τους ευκρινείς ελευθερίες. Τα σημαντικά για την παράσταση, ως ένα βαθμό ευτράπελα, εύγλωττα κοστούμια ήταν της Μυρτώς Ξανθοπούλου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΑΤΣΟΥΛΗΣ